

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyret	19.12.2017	071/17

ArkivsakID	JournalID	Klassering	Saksbehandler
17/1931	17/11348	233, K54	Svein Granli

Endring i vannforskriften - høringssak

Saksopplysninger:

Forslag til endringer i vannforskriften er lagt ut på høring med høringsfrist 15. januar 2018. Endringene går i kort form ut på følgende:

- De regionale vannforvaltningsplanene foreslås frakoblet fra plan- og bygningsloven (pbl) og fylkeskommunenes rolle som vannregionmyndighet opphører.
- Vannforskriften skal hjemles i naturmangfoldloven, og høringen omfatter derfor også endringer i denne loven.
- Videre foreslås det at ansvaret for utarbeiding og oppdateringer av vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram legges til direktoratsnivå (Miljødirektoratet i samråd med øvrige berørte direktorater), med KLD som godkjennende myndighet.
- Det legges opp til at det blir utvalgte fylkesmannsembeter som blir vannregionkoordinatorer, og som da får ansvaret for organisering av vannforvaltningsarbeidet på lokalt og regionalt nivå videre.
- Dette innebærer at det kan bli endringer i inndelingen både av vannregioner og vannområder, men det legges opp til at vannområder videreføres dersom det anses som hensiktsmessig.

Forslag til endringer begrunnes ut i fra følgende:

- Utarbeidelse av vannforvaltningsplaner etter pbl var omfattende, omstendelig og ressurskrevende. For neste planperiode skal det skje en revurdering og oppdatering

av de vedtatte planene, noe departementet mener tilsier en mindre omfattende prosess enn i forrige runde.

- Departementene viser til at St.meld. 22 *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver* slår fast at staten bør ha ansvaret for oppgaver som gjør krav på sentrale beslutninger, og som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.
- Etter en lovendring av pbl i 2016 er det ingen andre regionale planer enn vannforvaltningsplanene som fortsatt skal godkjennes sentralt.

De som ønsker flere opplysninger kan finne dette på Klima- og miljøverndepartementets nettsider:

https://www.regjeringen.no/contentassets/fl1ee352f3a0b4b9bb08bf0ade45c1378/horingsnotat_forslag_til_endringer_i_naturmangfoldloven_og_vannforskriften_171005.pdf

Vurdering:

Endringene vil medføre mindre lokalt og regionalt demokrati rundt planprosessene og fastsetting av mål og tiltak. Vann er en viktig felles ressurs, og lokaldemokratiet bør gis god mulighet til å medvirke i arbeidet. Lokalkjennskap er et viktig aspekt i å sette de rette mål og tiltak, og dette må ivaretas i fremtidige planrevisjoner. For kommunene sin del er det praktisk sett av liten betydning hvem som er vannregionmyndighet/vannkoordinator så lenge vedkommende instans er velfungerende, men det er av stor viktighet at arbeidet er organisert slik at lokal og regional forankring og medvirkning ivaretas.

Departementet skriver i høringsnotatet at det er ønskelig med statlig styring rundt fastsetting av miljømål, slik at målene som vedtas ikke er for ambisiøse og får for store konsekvenser for nasjonale interesser som blant annet vannkraft, landbruk, drikkevann og vannmiljø. Sett i lys av departementets tidligere inngripen i regional vannforvaltningsplan kan dette fort anses som en klar nedprioritering av vannmiljøarbeidet sammenlignet med andre nasjonale interesser. Vannforskriftens § 29 åpner i dag for at departementet kan gjøre endringer i regionale vannforvaltningsplaner dersom det er nødvendig ut i fra rikspolitiske interesser som for eksempel vannkraft. Hensynet til rikspolitiske interesser er derfor allerede ivaretatt. Denne muligheten ble benyttet av departementet til å ivareta vannkraftinteresser i første planrunde, dog uten å informere eller drøfte med fylkeskommunene i forkant av endringene, noe riksrevisjonen i etterkant har påpekt. Både prosessen rundt plangodkjenning i 2016, samt det foreliggende forslaget om forskriftsendring viser relativt tydelig at staten vurderer det slik at departementet vet best. Med tanke på at kommuner og fylkeskommuner eier størsteparten av den offentlige vannkrafta i Norge, er det ingen grunn til å tro at hensynet til vannkraft som rikspolitisk interesse ikke vil bli drøftet og vurdert gjennom en regional planprosess. Vår erfaring med manglende drøfting og begrunnelse for overprøving av mål/tiltak i gjeldende regional vannforvaltningsplan, medfører at departementet ikke har lagt grunnlag for positiv forventning om at medvirkning vil bli ivaretatt på en god måte etter en eventuell forskriftsendring.

Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) har i rapporten *Sammen om vannet? Erfaringer fra vannforvaltningen etter EUs vanddirektiv* oppsummert de erfaringer som foreligger så langt i arbeidet med vanddirektivet. Rapporten tar blant annet opp at samordningen i planfasen ikke har vært god nok, blant annet fordi viktige virkemiddelaktører ikke i tilstrekkelig grad har prioritert deltakelse i planarbeidet. Dette gjelder særlig statlige aktører, både direktorater, og regionale statlige myndigheter. Manglende deltakelse har gått ut over kunnskapsgrunnlaget. Mangelfullt kunnskapsgrunnlag har ført til svakere tillit til

vannforvaltningsplanene, og har svekket grunnlaget for en effektiv gjennomføring. Videre kommenteres det at mindretallet av de spurte anser vannforvaltningsplanene som tilstrekkelig lokalpolitisk forankret. Kommunene er avgjørende sektormyndighet for gjennomføring av tiltakslistene, og det konkluderes med at det er viktig at kommunene trekkes inn i vannforvaltningsarbeidet i større grad enn tidligere. Vannområder anses for å være en hensiktsmessig arena for erfaringsdeling, kunnskapsdeling og utvikling av felles forståelse. Departementet legger i sitt endringsforslag opp til at lokal og regional medvirkning skal skje gjennom vannkoordinator hos fylkesmannsembetet, men det er vanskelig å se for seg at endringsforslaget legger opp til en styrking av lokal og regional forankring og deltakelse. Et av argumentene for endring er et ønske om effektivisering og besparelse. Det fremkommer ikke tydelig hvor og hvordan de foreslåtte endringene skal kunne medføre besparelse. Det er ikke ønskelig at en besparelse går på bekostning av prioritering av arbeidet og resultatoppgåelsen.

Vannregionmyndigheten har i perioden etter vedtak av regional vannforvaltningsplan vært tydelige på at neste planrunde også vil medføre en del arbeid. En revisjon vil imidlertid alltid medføre mindre innsats enn en førstegenerasjons plan. Departementet mener at det kan hentes en besparelse i å frakoble planen fra pbl og derav følgende krav/muligheter til medvirkning og politisk styring. Både riksrevisjonen, NIBR og NIVA mener i sine analyser av første planprosess at medvirkning og lokal/regional forankring - dersom forholdene legges bedre til rette fra statlig hold - er avgjørende for å lykkes.

Endringsforslaget legger opp til en viss grad av fleksibilitet innenfor opprettelse av vannregioner og vannområder. Det kunne vært ønskelig at endringsforslaget gikk ennå lenger, og klargjorde at eksisterende administrative grenser kunne legges til grunn. Dagens nedbørfeltbaserte vannregion- og vannområdeorganisering medfører stedvis svært store vannregioner og uoversiktlig vannområdeinndeling. Det ligger stort potensial for besparelse og forenkling i å arbeide med vannforvaltning etter eksisterende administrative grenser. Særlig vil dette slå inn for de kommunene som i dag er delt i mange vannområder (og vannregioner), og som eksempelvis må håndtere deltakelse i 5 forskjellige styringsgrupper, arbeidsgrupper osv. Slik organisering medfører en nedprioritering av arbeidet og en uoversiktlig situasjon for lokalpolitikere og administrasjon.

Rådmannens forslag til vedtak:

Sør-Aurdal kommunestyres høringsuttalelse til endring av vannforskriften:

- Vann er en viktig felles ressurs, og planarbeid etter vannforskriften må legges opp slik at muligheten til lokal medvirkning og medbestemmelse ivaretas. Muligheten til å forankre vannforvaltningsplaner i naturmangfoldloven støttes, men det å fjerne tilknytningen til plan- og bygningsloven støttes ikke. Dette fordi det reduserer forutsigbarheten i planprosessene, i mindre grad sikrer rett og plikt til samarbeid mellom sektorer/myndigheter og fjerner plankoblingen til andre tema som blant annet flom og klima, noe som vil medføre mindre helhetlig vannforvaltning.
- Hensynet til rikspolitiske interesser kan ivaretas godt gjennom økt deltakelse og bedre medvirkning fra statlige sektormyndigheter i en regional planprosess.

- Eventuelle endringer i vannforskrift må ikke legge opp til besparelser på bekostning av lokal/regional medvirkning eller prioriteringen av arbeidet med vannmiljø. Lokalt og regionalt vannmiljøarbeid burde styrkes gjennom forutsigbar støtte/finansiering, fremfor å nedprioriteres.
- Endringer som medfører at vannområde- og vannregionavgrensning kan gjøres mer rasjonelt, f.eks ved i større grad å benytte eksisterende administrative grenser. Det foreslås at dette tas inn i vannforskriften i enda større grad enn det nå legges opp til. Dette vil gjøre organisering og arbeid mer oversiktlig og lettere å prioritere for hver enkelt kommune.
- Endringer som bidrar til klarere språk og forslag til endringer i § 14 og 16 der Miljødirektoratet gis et klart ansvar for å holde Vann-nett oppdatert støttes.

19.12.2017 Kommunestyret

Behandling:

Som rådmannens forslag. Enstemmig.

KS-071/17 Vedtak:

Sør-Aurdal kommunestyres høringsuttalelse til endring av vannforskriften:

- Vann er en viktig felles ressurs, og planarbeid etter vannforskriften må legges opp slik at muligheten til lokal medvirkning og medbestemmelse ivaretas. Muligheten til å forankre vannforvaltningsplaner i naturmangfoldloven støttes, men det å fjerne tilknytningen til plan- og bygningsloven støttes ikke. Dette fordi det reduserer forutsigbarheten i planprosessene, i mindre grad sikrer rett og plikt til samarbeid mellom sektorer/myndigheter og fjerner plankoblingen til andre tema som blant annet flom og klima, noe som vil medføre mindre helhetlig vannforvaltning.
- Hensynet til rikspolitiske interesser kan ivaretas godt gjennom økt deltakelse og bedre medvirkning fra statlige sektormyndigheter i en regional planprosess.
- Eventuelle endringer i vannforskrift må ikke legge opp til besparelser på bekostning av lokal/regional medvirkning eller prioriteringen av arbeidet med vannmiljø. Lokalt og regionalt vannmiljøarbeid burde styrkes gjennom forutsigbar støtte/finansiering, fremfor å nedprioriteres.
- Endringer som medfører at vannområde- og vannregionavgrensning kan gjøres mer rasjonelt, f.eks ved i større grad å benytte eksisterende administrative grenser. Det foreslås at dette tas inn i vannforskriften i enda større grad enn det nå legges opp til. Dette vil gjøre organisering og arbeid mer oversiktlig og lettere å prioritere for hver enkelt kommune.
- Endringer som bidrar til klarere språk og forslag til endringer i § 14 og 16 der Miljødirektoratet gis et klart ansvar for å holde Vann-nett oppdatert støttes.

Rett utskrift:

E-post til: postmottak@kld.dep.no. - Referanse 12/3974

Valdreskommunene